

Hnojické Expres

Občasné zpravodaj obce Hnojice ♣ Číslo 2 ♣ Červen 2005

Čtvrtletník vydává obec Hnojice, č.p. 117, Šternberk 78501, IČ: 00298921, registrováno pod značkou: MK ČR E 15890

Vážení spoluobčané,

od vydání prvního čísla Hnojického expresu uplynuly již celé tři měsíce, proto nastal čas vydat další číslo. Tentokrát bych si chtěl poplakat a upozornit na několik nešvarů, kterých jsme byli v poslední době svědky.

Není to dávno, co jsme se setkali s projevy vandalismu, které musí odsoudit snad každý slušný občan. Tím mám na mysli zničení pamětní lípy před místní školou a následné poškození fasády školy ze strany kostelní věže. Je velice smutné, že i v našich řadách se najdou tací, kteří si tímto podivným způsobem chtějí zřejmě upevnit sebevědomí a maří tak snahu jiných, kteří se snaží, aby alespoň v rámci možností naše obec vypadala k světu.

Zmíním se také o nedisciplinovanosti při třídění odpadu před místní samoobsluhou, kde někteří občané ukládají odpad mimo kontejnery, a to často takový, který patří do odpadu velkoobjemového. Okolí kontejneru potom působí velice neesteticky a navíc musíme připlácat společnosti Remit za separaci. Chtěl bych všem soudným spoluobčanům připomenout, že se to týká nás všech bez rozdílu, jelikož se v konečném dopadu jedná o finanční prostředky, které je možno investovat daleko účelněji. Jedině důsledná separace odpadu a zlepšení přístupu všech spoluobčanů nám umožní zachovat poplatky za odpady na stávající výši, případně je snížit.

Závěrem bych chtěl popřát všem bez rozdílu krásné prožití zbytku jara a vydařené letní dovolené.

Oldřich Tiefenbach, starosta obce

Mateřská škola Hnojice

Počínaje rokem 1989 byl zahájen transformační proces na všech stupních škol, což se promítlo i do předškolní výchovy. Došlo k odklonu od pevně stanoveného režimu a značnému uvolnění ve školství. Postupně ale většina mateřských škol díky vlastní zkušenosti dospěla k názoru, že cesta maximální volnosti není pro děti ideální, a tak začalo období hledání nových vzdělávacích projektů. Výchova dětí k odpovědnému vztahu k životnímu prostředí je součástí školního vzdělávacího programu „Jdeme na to od přírody“, který v naší MŠ 2. rokem úspěšně plníme. Práce s dětmi je zcela odlišná od zaběhnutých postupů minulých let a pro učitelky podstatně náročnější. Během celého roku využíváme každou příležitost k prohlubování poznatků o přírodě, k čemuž umístění naší školky přímo vybízí. Přírodu máme na dosah – v blízkosti je rybník, potok, hájek.... a to, co děti uvidí a prožijí na vlastní oči, je pro ně nejen zajímavější, ale také pochopitelnější.

Snažíme se děti vést tak, aby dobře poznaly svou obec, aby se seznamovaly s lidovými tradicemi a životem na vesnici. Občas si zazpíváme po „hanácké“, v současné době nacvičujeme hanácké básničky pro veřejná vystoupení. Není to vůbec jednoduché, pouze jedno dítě hovoří hanáckým nářečím jak doma, tak ve školce. Pro ostatní děti je to „cizí jazyk“, kterému nerozumí, přesto při přednesu zažijeme spoustu legrace.

V letních měsících budou naše vycházky směřovat k poznávání okolí a hospodářských zvířat. Přestože bydlíme na vesnici, některé děti neviděly živého koně, krávu, telátko ani koťátko a proto plánujeme návštěvu do ZD Hnojice a k rodinám, které hospodářská a domácí zvířata doma chovají.

(Pokračování vevnitř)

Obsah:

- Aktuálně z Obecního úřadu
- Mateřská škola v Hnojicích
- O činnosti Sboru hasičského
- TJ Sokol a Lenka Zelinková
- Dvě hodové výstavy
- Farní rodina
- Zamyšlení...
- Jak se žije v Hnojicích podle...
- Historická příloha:
- Z historie gruntů a usedlostí, č.p. 4. (dům Lukáše Škody)
- Zajímavá výročí

Verunka „po hanácké“

Kronikář obce pan Oldřich Pol připravuje na letošní hody výstavu, která bude věnována tématům:

- ◆60. VÝROČÍ OSVOBOZENÍ HNOJIC
- ◆60. VÝROČÍ ZALOŽENÍ MŠ V HNOJICÍCH
- ◆20. VÝROČÍ UZAVŘENÍ ZŠ

Prosí tímto hnojické občany, kteří navštívili tuto školu či školku, o zapůjčení školních skupinových fotografií. Po okopírování budou vráceny zpět majitelům a kopie budou zdokumentovány a po výstavě uloženy v obecním fotoarchivu. Fotografie k zapůjčení přineste prosím k Polům nebo na Obecní úřad. Všem, kteří se rozhodnou zapůjčit fotografie a napomohou tak i rozšíření obecního fotoarchivu, patří srdečný dík.

Již jsem se zmínila, že se naše MŠ věnuje přírodě. Nejen proto, že devastovanou přírodu je třeba chránit, ale i proto, že na vztahu člověk - příroda si děti lépe uvědomují vzájemnou toleranci vůči všemu, s čím se ve svém okolí setkají. Velmi nás

Šedm letošních předškoláků

mrzí, že někdo zničil lípu, o kterou děti pečovaly. Věděly, že při běhání a sáňkování před školkou na ni musí dávat pozor, v létě ji chodily zalévat. Děti si již dovedou představit, kolik úsilí a práce se musí vynaložit, aby vyrostl zdravý strom. U zlámané lípy na vlastní oči viděly, že jsou i lidé, kteří přírodu ničí.

*Ludmila Hrubá,
ředitelka MŠ Hnojice*

O činnosti Sboru dobrovolných hasičů v Hnojicích

Mnoho našich starších členů je přesvědčeno, že sbor byl nejlepší za jejich aktivního působení, a většina z nich o této době dovede velice pěkně a poutavě vyprávět. Zajisté každý z nich má kus pravdy, ale čas nejde zastavit a jen ze vzpomínek se žít nedá. Proto se vedení sboru rozhodlo vsadit především na mládež. Díky tomu se podařilo vytvořit dvě družstva, která se v současnosti nachází ve fázi výcviku.

V květnu letošního roku se SDH Hnojice zúčastnil okrskové soutěže, která se konala na hřišti v Žerotíně. Kromě tradičního družstva mužů bylo do této soutěže přihlášeno i nově vzniklé družstvo žen. Bylo to poprvé v historii hnojického spolku, co se na okrskovém cvičení objevilo dívčí družstvo. Na soutěž do Žerotína si děvčata jela především vyzkoušet, co všechno takové klání mezi jednotlivými sbory obnáší. Naše děvčata-nováčky obsadila v celkovém umístění 3. místo a od nejlepšího mužstva je na překážkové dráze dělilo pouhých 7 vteřin! Chlapci se umístili na slušném 5. místě z celkového počtu 8 družstev. Celkové výsledky obou našich družstev do značné míry ovlivnil technicky nevyhovující stav hasičského agregátu i ostatního vybavení. Ihned po soutěži bylo nutné dát agregát do celkové opravy. Ovšem pokud naši mládeži vydrží obrovské nadšení a zájem o hasičský sport, zcela jistě se dostaví i lepší výsledky. Vedení sboru slibuje, že se z všech sil bude snažit vytvořit lepší materiální a technické zázemí, jakož i odpovídající podmínky pro výcvik.

Mimo tyto soutěže mají mladí zájem o práci s dětmi, např. v pořádání soutěžních her, v kulturní a zábavné činnosti, a také jsou ochotni pomoci tam, kde to bude potřeba. Několika akcí se již zúčastnili a snad se pomalu dostávají i do povědomí občanů. Je dobré, že tato mládež má zájem převzít pomyslnou štafetu a podpořit tak další život našeho spolku.

Možná dnes už málokdo ví, že sbory dobrovolných hasičů jsou nejstaršími organizacemi v ČR. Za celou dobu jejich trvání je žádné státní zřízení nezrušilo, ba ani nepozastavilo jejich

činnost. Je velká škoda, že právě dnešní doba se k těmto sborům chová velmi macešsky. Je pravda, že většina z nich už neslouží těm účelům, pro které byly kdysi zakládány. Je však také pravda, že všichni členové, kteří pracují v těchto spolcích, pracují dobrovolně a zdarma, což je pro moderní tržní společnost možná jev těžko pochopitelný. Proto budme vděční nastupující generaci, že díky svému zájmu posunuje dále do budoucna možný zánik hasičských dobrovolných sborů. S tímto zánikem by se vytratila i část kulturního života mnoha obcí.

Vedení SDH děkuje všem dívkám a chlapcům, kteří se 7. 5. 2005 zúčastnili okrskové soutěže v hasičském sportu. Dík patří i těm, kteří si našli chvíli času, aby jim předali své zkušenosti. A úplně nakonec děkujeme hnojickým občanům, kteří opustili své domácí pohodlí a přijeli jako diváci podpořit soutěžní družstva.

Oldřich Pol

Lenka Zelinková o TJ Sokol

Vážení spoluobčané, bratři a sestry,

tak mě tu máte zas. Možná si někdo z vás pomyslí, co ta Zelinková zase chce. Já se vám předem omlouvám, ale chtěla bych vás tak trochu seznámit s činností naší TJ na měsíce červen-srpen 2005.

Jak všichni víte, tak od začátku května jsou opět v provozu páteční posezení na hřišti. Přijďte mezi nás na dobré pívko! Nebojte se, i najíst dostanete. A když už jsem u toho zvaní, tak vás zvou na poslední fotbalový zápas, konaný u nás 18. 6. 2005. Víím, že sobota není ideální čas, že každý doma dohání, co přes týden zameškal, ale je to poslední zápas, kdy hráči hrají ve druhé třídě, a je to také poslední zápas této sezóny. Jak jste již určitě slyšeli, tak naši stávající fotbalisté končí, ale nebojte se, nekončí tímto fotbal v Hnojicích. Nechte se překvapit novou sestavou v podzimním kole.

Chtěla bych touto cestou poděkovat sestře Pavle Šperlichové za nácvik skladeb pro mladší a starší žačky, které děvčata předvedla na květnovém posezení s občany, pořádaném Obecním úřadem. Děkuji jí a rovněž tak i sestře Věře Maláskové a bratru Zdeňku Juráskovi ml. za vedení cvičebních hodin s mládeží. Věřte, někdy to nemají lehké.

V naší TJ začnou od září nácviky skladeb na XIV. Vsesokolský slet, který se koná 1. 7. – 6. 7. 2006 v Praze. Tak jako každý rok i letos odjíždějí naši muži na volejbalový turnaj do Těmic. Doufám, že se jim bude dařit tak jako loni a obsadí opět první místa. V srpnu proběhnou hody a volejbalový turnaj.

To by snad bylo vše, děkuji všem, kteří vydrželi číst až do konce. Loučí se s vámi

Lenka Zelinková, vzdělavatelka TJ Sokol Hnojice

.....
Máte-li možnost, podívejte se na internetové stránky www.hnojice.cz! Najdete tam mimo jiné velmi zajímavou interaktivní mapu Hnojic s množstvím aktuálních barevných fotografií...
.....

Aktuálně z Obecního úřadu

OPRAVA FASÁDY NA BUDOVĚ OÚ HNOJICE

Po již zrealizovaných třech etapách rekonstrukce budovy OÚ v naší obci, jejichž součástí byly opravy vnitřních omítek kanceláří a kuchyňky, výměny podlahových krytin, zateplení stropů, zbudování nových sociálních zařízení a zateplení a odvlhčení kulturního sálu, přišla na řadu také vnější část budovy, tedy celková oprava fasády. Pro tyto potřeby byla zpracována studie opravy, jejímž cílem bylo v rámci možností přiblížit vnější vzhled budovy původnímu vzhledu z r. 1877 a zároveň dát této budově podobu odpovídající jejímu významu a požadavkům dnešní doby.

Rozsah prací a jejich finanční náročnost:

- ❖ Největší položkou celé akce je vlastní fasáda → 326.000,- Kč.
- ❖ Repase vstupních dveří → 12.500,- Kč, pískovcové obklady stěn a parapety včetně vstupních schodů → 120.000,- Kč.
- ❖ K celkové částce 458.500,- Kč připočteme 19% DPH → 546.000,- Kč.
- ❖ Na celou akci přispěl Krajský úřad částkou 200.000,- Kč z dotačního titulu POV (program obnovy venkova).

DVĚ NOVÁ PRACOVNÍ MÍSTA NA ROK 2005

Stejně jako v minulých letech, s přicházejícím jarem a s tím spojenou potřebou udržovat veřejnou zeleň a vykonávat mnoho jiných prací nezbytných pro zajištění chodu celé obce, rozhodlo zastupitelstvo obce zřídit dvě nová pracovní místa s termínem duben-listopad 2005. Je zarážející, že v naší obci, ač figurujeme na jednom z předních míst na žebříčku nezaměstnanosti Olomouckého kraje (k měsíci dubnu bylo evidováno na ÚP 40 občanů, což je 15% obyvatel v produktivním věku), bylo velkým problémem tato dvě místa obsadit místními občany. Podařilo se to až s měsíčním zpožděním. Na mzdy těchto pracovníků přispívá Úřad práce částkou odpovídající přibližně minimální mzdě.

BEZDRÁTOVÉ PŘIPOJENÍ K INTERNETOVÉ SÍTI

Zastupitelstvo obce na svém zasedání dne 2. 5. 2005 rozhodlo o zapojení naší obce do projektu společnosti FOFRNET spol. s r.o. Bližší informace byly již občanům sděleny na konzultační schůzce v měsíci dubnu. **Od 20. 6. do 15. 7. 2005 budou na OÚ Hnojice přijímány závazné objednávky s vratnou zálohou 500,- Kč.** Záloha bude vrácena po dokončení celého projektu. Žádáme všechny zájemce, aby dodrželi termín podání přihlášek. Bližší informace na OÚ.

Z 36. VALNÉ HROMADY VHS ČERLINKA

Na této valné hromadě bylo mimo jiné konstatováno, že v naší obci se prodává velice málo vody. Ve srovnání s okolními obcemi je to méně než polovina. Například Žerotín, který má méně obyvatel, odebírá 2x více vody. Je velkou škodou nás všech, že ač jsme investovali do zbudování obecního vodovodu téměř 7 mil. Kč, mnozí z nás užívají nekvalitní vodu z vlastních zdrojů a provozování obecního vodovodu se dostává do ztráty.

Občanské sdružení Hagnózek připravuje na hnojické hody v srpnu 2005 výstavu na téma

„Když si náš dědeček babičku bral aneb svatba v proměnách času“

Výstava by měla probíhat v prostorách bývalého obchodu u Švancerů. Rádi bychom oslovili všechny hnojické občany, kteří by chtěli přispět zapůjčením svatebních fotografií, šatů, oznámení. Máte-li chuť a zájem, můžete si i sami vytvořit vlastní rodinné tablo se svatebními fotografiemi, jmény a daty sňatků, které na výstavu použijeme. Veškeré materiály k zapůjčení můžete přinést ke Švancerům nebo ke Kořenkům. Za vaši ochotu a pomoc předem děkujeme.

V minulém čísle jsme psali, že bychom rádi ke zdokonalení hudební složky našich souborů zakoupili basu. Po poradě s odborníky nám bylo doporučeno zakoupit spíše cimbál. Basa je nástroj doplňující, bez kterého se, i když neradi, zatím obejdeme. Cimbál může hrát i samostatně a máme zde člověka, který na něj hrát umí. Dvě další menší děvčata se na něj hrát učí, proto by cimbál měl u nás dobrou perspektivu. Největší problém je však v ceně: nový cimbál stojí cca 110.000,- Kč, starší zachovalý 50.000,- Kč, což je stále částka vysoká. Pokud by kdokoli z vás byl ochotný nám na tento nástroj přispět formou sponzorského daru, může se obrátit na manželé Kořenkovy, Hnojice 167, tel. 585 380 063. Další možností bude vaše dobrovolné vstupné na připravované výstavě 15. 8. - 21. 8. Budeme vám vděční za jakoukoli částku, kterou přispějete na tento krásný nástroj, a už se velmi těšíme, až se jeho tóny ponesou hnojickou návsí.

Lenka Kořenková

Jak se žije v Hnojicích podle...

Eva Doskočilová (*1932)

„Dobře - jsem hnojický patriot. Je tu klid a soukromí. Dříve ovšem byly Hnojice mnohem zelenější, rostly tu lípy... A s lidmi to bylo nějaké lepší, byli sice chudší, ale skromnější. Na hody půjdu, to víte že jo.“

Anežka Maderová (*1927)

„Dobře, jsem spokojená. Nejsem náročný člověk, žádný mi tu neubližuje. Teď je všechno v pořádku, i tráva je posekaná, to dřív nebylo. Když přijdu něco vyřídit na Obecní úřad, Blanka je na mě vždycky hodná. Jestli půjdu na hody? No, měla bych.“

Miroslav Dřímalka (*1923)

„Žije se mi tu dobře. Dříve tu byly spolky, Vlastimil, divadlo, teď tu jsou zas jiné věci. Ale do dědiny nechodím, nikam nechodím, na to já nejsem. Mám tu bratra, se kterým vzpomínáme, když se sejdeme, jak v Hnojicích bylo, a sestru mám v Krnově. Na hody nepůjdu, je to na mě moc daleko.“

Antonín Kolář (*1924)

„Mám svoji zahradu a včely a všechno co dělám, mě těší. V mládí jsem chodil cvičit do Sokola na nářadí a nechodil jsem potom do hospody, tak snad proto mi zdraví drží. Není teď tady tolik kultury co bývalo, hrálo se divadlo... ale já jsem spokojený. A na hody určitě přijdu, to tancování v krojích se mi líbí.“

Marie Kolářová (*1930)

„Žijeme si dobře a jsme spokojeni, nic nám neschází. I doktorka sem přijede a to je dobrá věc. Chybí tu jenom kadeřnice. Mládež není dnes horší, však dřív to taky nebylo ideální. Na hody půjdu, jen aby nebylo moc vedro...“

Farní rodina v Hnojicích

Milí bratři a sestry, děkujeme Obci Hnojice za možnost informovat Vás alespoň trochu o tom, co se děje kolem i uvnitř našeho farního kostela Nanebevzetí Panny Marie. Tuto rubriku jsme nazvali „Farní rodina“, protože každá farnost se snaží žít v církvi jako rodina křesťanů, která má společnou víru.

Každou neděli ráno v 8.30 a v pátek v 17 hod. se v našem kostele schází k bohoslužbě necelá stovka věřících. Jsou to lidé především z Hnojic a ze Žerotína, ale také z Lužic, Liboše, Stádlá a někdy i z jiných koutů našeho kraje. Pro nové příchozí je vždy dostatek místa v lavicích i v našich srdcích. Kostel je tak pro nás místem radostného setkání nejenom s Bohem, ale i s našimi blízkými.

BOŽÍ TĚLO 2005

Jedním z těchto pěkných setkání byla letošní slavnost Těla a Krve Páně. Slavnostní průvod se zastavil u čtyř oltářů. Dva byly přímo v kostele. Dobře posloužil oltářík, který vlastní rodina Gecova a po dlouhá léta ho pečlivě uchovává. Ten byl také před jejich domem postaven. Zastavení před Kalvárií u školky byl jistě pro mnohé překvapením. Ukázal se tu v plné kráse oltářík rodiny Svozilovy s motivem Panny Marie Svatohostýnské – vítězné ochránkyně Moravy. Někteří si zavzpomínali na své dětství či mládí, kdy se tyto i jiné oltáříky zdobily květinami a břízkami ve vratech hnojických stavení.

OPRAVA VITRÁŽOVÝCH OKEN

Jak jste si jistě všimli, byla dokončena oprava velkých vitrážových oken. Dále pokračujeme v opravách menších oválných oken, neboť všechna jsou v havarijním stavu. Nejprve bylo provedeno předsklení do nově vytvořených rámců. Tato nová okna ochrání vitráže a zateplí budovu. Poté byly vitráže vyjmuty a převezeny do sklenářské dílny pana Bubeníka k celkové opravě. Vitráž byla rozebrána a zalita novým olovem, chybějící části byly nahrazeny. Dříve než se vitráže umístily zpět na původní místo, opravil se kovový rám a zapravily omítky. Zámečnické práce provedlo Zámečnictví Kořenek, všechny další potřebné

práce provádí farníci z Hnojic. Oprava dvou velkých vitrážových oken stála 78.000,- Kč a byla financována především z prostředků farnosti. Příspěvek obce Hnojice v loňském roce činil 10.000,-Kč, příspěvek obce Žerotín také 10.000,-Kč. Rádi bychom tímto způsobem oslovili všechny, kteří by se mohli jakkoli podílet na obnově oken našeho hnojického kostela. Dárci mohou přispět do pravidelných sbírek na opravu kostela při nedělních bohoslužbách nebo na účet farnosti číslo **180 129 3389/0800**. Za každý Váš dar upřímně „Pán Bůh zaplat“.

MISIJNÍ KŘÍŽ

Letos se uskutečnila generální oprava dřevěného misijního kříže ze strany kostela u hlavní silnice. Tento kříž byl postaven u příležitosti lidové misie v roce 1876. Opravu provedlo Stolařství Antonína Koláře z Hnojic, novou stříšku nad kříž podle starých fotografií vyrobilo klempířství Zdeňka Juráskova taktéž z Hnojic. Kříž bude posvěcen po mši svaté 14. 8. 2005.

Z PASTORAČNÍHO PLÁNU FARNOSTI

- ♦ 29. 6. 2005 je slavnost Petra a Pavla. V tento den bude mše svatá v 17 hodin.
- ♦ 5. 7. 2005 nebude v Hnojicích mše svatá (slavnost slovanských věrozvěstů sv. Cyrila a Metoděje). Tento den jsme všichni zváni na pouť na Velehrad, nebo alespoň ke sledování televizního přenosu z této pouti k 1120. výročí smrti svatého Metoděje.
- ♦ 14. 8. 2005 v 8.30 bude v hnojickém kostele sloužena slavná hodová mše svatá ke cti Panny Marie Nanebevzaté. Také v pondělí 15. 8. 2005 (svátek P. Marie) bude mše sv. v 17 hodin.

S přispěním manželů Kořenkových, Niklových, Švancerových a pana Aloise Janička připravili manželé Slimaříkovi

Zamyšlení

V celé naší zemi probíhaly v květnu oslavy výročí 60. let od konce 2. světové války. V televizi nám bylo nabízeno velké množství dokumentů i filmů s touto tematikou a mnohá města i vesnice pořádaly oslavy ve velkém stylu. I v naší obci se konalo uctění památky padlých občanů i vojáků u pomníku v parku. Sešli jsme se u Obecního úřadu a volně jsme přešli k pomníkům, kde děti z MŠ přednesly básně, zástupci obce položili květiny na hroby padlých hrdinů a sami se odebrali ještě k pomníku u cesty do Lužic. Zúčastněných bylo celkem asi 20, polovina z nich byly děti, které přednášely. A právě toto mě vede k zamyšlení, jaký vlastně máme přístup k těmto událostem?! Starší lidé válku zažili a vědí, co vše se dělo nejen na frontě, ale také mezi lidmi na vesnici a jaké dopady měla bída tím vším způsobená. Mladí lidé a děti válku nezažili a mnohdy si všechny důsledky války neumějí ani představit, něco podobného si ani nepřipouštějí a projevy úcty a vděčnosti vůči osvoboditelům nemají potřebu ventilovat. Komunisté se takovýmto oslavám věnovali a právě to nás možná ovlivňuje v rozhodnutí jít či nejit postát k pomníku, aby snad náhodou někdo neřekl... Ti, kteří ve válce zemřeli, za komunisty nemohli a naše obec jistě radostně osvobození vítala. Proč je tedy náš postoj tak zdráhavý? Minulost je pro nás důležitá, vždyť ovlivnila nejen život našich předků, ale i nás! Když přemyslím o své účasti na této akci - ruku na srdce - byla bych tu, kdyby zde mé dítě nerecitovalo? Zřejmě také ne. Ale jde i o prezentaci této akce. Co třeba posezení v parku po projevu úcty nebo pořádání v neděli místo v týdnu, kdy je většina rodičů v práci? Můžeme říci „udělali jsme, co jsme mohli?“ Milí padlí hrdinové, přestože vás neznám, odpočiňte v pokoji.

Lenka Kořenková

*Milí občané,
chcete-li se i vy nad něčím zamyslet a sdělit to ostatním, dejte nám prosím vědět, rády to otiskneme. Hnojice jsou prima vesnice a žijí tu zajímaví lidé, tof náš názor. Zdraví vás Hana a Veronika Fišerovy, Hnojice 37.*

Historické grunty v Hnojicích, usedlosti a jejich majitelé

pohledem kronikáře obce pana Oldřicha Pola

Je to již pár let, co jsem začal pátrat v archivech po informacích o historii hnojických gruntů a usedlostí. Pokusil jsem se volně navázat na články z brožurek Zdeňka Oploštila z roku 1931 a Karla Morava z roku 1958 o hnojických číslech popisných a doplnit je až do dnešní doby. Snažil jsem se už známé informace dále rozšířit, např. o povolání majitelů, jména jejich manželek, data výstavby usedlostí či rodinných domků, a to vše obohatit o nové poznatky a zajímavosti.

První jména hnojických usedlíků poznáváme v panských urbářích již na začátku 16. století. Do těchto urbářů se zaznamenávaly poplatky a robotní povinnosti usedlíků. V gruntovních knihách se již objevují potomci či nástupci usedlíků. Jednotlivá místa byla nej přesněji lokalizována až v katastrálních mapách. Název „katastr“ vznikl někdy v pol. 17. stol., konskripční číslování domů pro účely berní a vojenské bylo zavedeno v 1. pol. 18. stol. Za vlády Marie Terezie v roce 1771 bylo nařízeno číslování popisné, které se v podstatě udrželo dodnes. Její syn Josef II. zrušil v roce 1781 nevolnictví, což znamenalo, že poddaní se mohli volně stěhovat, dávat děti na studia a řemesla či ženit a vdávat se bez povolení vrchnosti. Ve stejném roce vydal Josef II. patent, jímž se stvrzovalo právo vlastnické. Poddaní již mohli svůj grunt prodat, směnit či dokonce zadlužit. Před tím byli pouze usedlíky, jenž na grunt obvykle dosadila vrchnost a ta je mohla z určitých důvodů i vystěhovat. Dnešní majitele usedlostí můžeme celkem přesně vyhledat v pozemkových knihách, jejichž záznamy sahají až do 1. pol. 19. stol. Je tedy dostatek způsobů, jak vypátrat majitele některých usedlostí. Letopočty v závorce uvádí, že toho roku se jméno na gruntu či usedlosti vyskytuje, aniž by bylo známo, kdy usedlík grunt osadil či spíše sem byl dosazen vrchností.

Jako první z hnojických usedlostí jsem vybral bývalý nadační dům č.p. 4. Podobným způsobem mám zpracovány téměř všechny usedlosti v obci. Pokud bude o tyto pohledy do historie hnojických domů zájem, je možné se této problematice dále věnovat.

Usedlost číslo popisné 4

Nynější konfigurace usedlosti s největší pravděpodobností pochází z pol. 19. stol. Na mapě z roku 1834 jsou z obou stran budovy proluky, což potvrzuje předpoklad, že dnešní podoba pochází z pozdější doby. V urbáři je o tomto místě zmínka již r. 1546, téhož roku se jako první usedlík uvádí Kača Šulvenkova. Jako další usedlík je psán Prokop Kvochalů až v roce 1590 a místo je do roku 1664 uváděno jako zahrada. Do roku 1771 se na tomto místě vystřídalo či bylo dosazeno mnoho usedlíků, např. Jura Klieve - Klevíček, Vávra Procházka, Pavel Polák, Jíra Švehla, Pavel Holík, Michal Polák, Pavel Kráčmar, Jan Kubín či Jan a František Spinellové. Nejdéle tuto usedlost vlastnil rod Vranů – 83 let. Od roku 1771 zde působil Florián Vrana se ženou Kateřinou. Se svolením vrchnosti převedl roku 1779 majetek na syna Matouše. Poslední z rodu, Mikuláš Vrana, zdědil usedlost roku 1837. Pravděpodobně za jeho působení proběhla rozsáhlá rekonstrukce stávajícího objektu a z této doby pochází kámen s vročením z roku 1843. V roce 1854 má již grunt v držení František Giebl, v roce 1868 jej přepisuje na syna Františka. Posledním majitelem z tohoto rodu byl Josef Giebl, vlastnické právo získal v roce 1884. 2. 7. 1886 koupil celou usedlost i s polnostmi pan Lukáš Škoda a užíval ji až do své smrti. Zemřel 31. 11. 1894 v 53 letech. V závěti věnoval grunt a část polností k němu patřících nově založené nadaci pro chudé. Doslovný název nadace, uvedený v pozemkové knize, zní: „Nadace nezaviněných chudých a práce neschopných Hnojických příslušníků“.

Pan Lukáš Škoda nebyl jen rolník a místní mecenáš, ale velmi podnikavý a nápaditý člověk. Ještě s několika občany Hnojic stál u zrodu pěveckého a divadelního spolku „Vlastimil“, byl předsedou rolnické akciové sladovny v Žerotíně a také zakladatelem a prvním předsedou Obecní záložny. Po velkém požáru v roce 1882 svolal schůzi obecního výboru, kde navrhl založení Sboru dobrovolných hasičů. Jeho návrh byl schválen a on poté dva roky působil v tomto spolku jako předseda (1882-1884). Roku 1876 byl Lukáš Škoda zvolen starostou obce. Tuto funkci vykonával 12 let a během této doby byla mj. v roce 1877 postavena i budova obecního úřadu. Nemáje následovníků, věnoval velkou část svého majetku obci a již zmíněné nadaci, kterou sám založil. Tuto nadaci spravovala obec hnojická více než 60 let.

15. srpna 1934, slavnost odhalení pamětní desky Lukáši Škodovi na č.p. 4

Po vzniku Československé republiky uvolnila obec v roce 1922 v domě č.p. 4 dvě místnosti na zřízení četnické stanice. Jako první velitel byl do Hnojic převelen z Mukačeva četnický strážmistr Richard Vejpestek. Roku 1925 uvolnila obec další dvě místnosti pro poštovní úřad, který sem byl přemístěn z č.p. 51. Funkci vedoucího vykonával pan Kliment Introvič. Roční nájem byl stanoven na 600,-Kč pro poštovní úřad i pro četnickou stanici. Na jaře roku 1928 byla za nadačním domem založena školní zahrada o výměře cca 10 arů, téhož roku zde děti vysadily pamětní lípu k 10.výročí vzniku Československa. V roce 1935 postavil místní řídicí učitel Josef Hudec pod lipou malou skalku a na její desce nechal vyryt nápis „Slovanská lípa 1928“. Dnes už bychom tyto symboly první republiky hledali marně.

K uctění památky Lukáše Škody byla na nadační budově, za velké účasti hnojických občanů, odhalena pamětní deska tohoto znění: „Zde žil a zemřel 31. 10. 1894 Lukáš Škoda, dlouholetý starosta obce a dárce nadace pro zdejší chudé. Z vděčnosti věnují občané.“ Slavnost proběhla dne 15. 8. 1934 u příležitosti 40. výročí úmrtí Lukáše Škody. Ve stejný čas byla v místním hájku odhalena skalka, kde do mramorové desky je vyryt nápis: „Památce Lukáše Škody, zakladatele tohoto hájku.“ Reliéf pamětní desky zhotovil sochař Hladík z Olomouce, skalku postavil místní Okrašlovací spolek. Pamětní desku na domě č.p. 4 najdeme i dnes, skalka se rovněž dochovala, ovšem její nalezení v bujné vegetaci hájku je složitější.

Přesný počet nájemníků nadační budovy není znám. Můžeme pouze vycházet z údajů voličského lístku z roku 1935, kdy zde žilo v přízemí budovy a ve dvorním traktu 23 dospělých osob. Dle vyprávění pamětníků zde mohlo i s dětmi žít až 40 osob.

V prosinci roku 1938 zde byla zřízena Úřadovna finančních služeb. Tato ozbrojená složka ministerstva financí byla zrušena roku 1940. Během osvobozovacích bojů v neděli 6. 5. 1945 byl v tomto domě nešťastnou náhodou zastřelen pan Rudolf Slezáček z č.p. 117. Četnická stanice pak byla roku 1952 přemístěna na č.p. 160 a v obecních „Domovních listech“ z konce padesátých let je tato poznámka: „Dům je v majetku státu a využívá jej spotřební družstvo Jednota“. Budeme-li vycházet z pozemkové knihy, jejíž údaje jsou mnohem přesnější, zjistíme, že právo vlastnické pro Nadaci chudých skončilo v roce 1958. 26. 4. 1958 rozhodl KNV Olomouc, že výhradním vlastníkem č.p. 4 je Československý stát. Toto rozhodnutí schválil finanční obor ONV ve Šternberku a potvrdil nového vlastníka - Místní národní výbor v Hnojicích.

Na podzim roku 1958 byl odtud odstěhován poštovní úřad, a to do bývalé záložny v č.p. 160. Funkci vedoucí pošty v té době vykonávala slečna Marie Petrová z č.p. 41. Posledními nájemníky na č.p. 4 byli paní Blažena Šišmová se synem Miroslavem. V únoru 1962 se odstěhovali do Újezda u Uničova. Po jejich odchodu byla usedlost využívána pouze pro komerční účely, Jednota Olomouc zde měla dvě provozovny. V prvním patře prodejnu textilu, v přízemí prodejnu s průmyslovým a drogistickým zbožím.

V roce 1992 budovu koupil pan Vít Tiefenbach. Prodejna textilu byla zrušena, prodejna s průmyslovým zbožím byla začátkem roku 1992 opět otevřena. Její majitelka, paní Ivana Tiefenbachová, tak po mnoha letech otevřela první soukromou prodejnu v Hnojicích. Až do odchodu na odpočinek v roce 2001 zde pracovala paní Marie Styková z č.p. 122.

A tímto posledním záznamem skončil pohled do historie domu č.p. 4.

Zpracoval Oldřich Pol, kronikář obce

Zajímavá výročí tohoto roku

175 let - V roce 1830 byl vybrán vhodný pozemek za obcí a vybudován nový hřbitov.

85 let - Dne 1. 4. 1920 byla založena místní odbočka Československé živnostenské-obchodnické strany středostavovské. Ihned se do této strany zapsalo 15 členů z Hnojic a 3 členové ze Žerotína.

80 let - V roce 1920 byl založen malý park. Dnes je zde umístěn památník obětem 2. světové války a pomníky legionářům, L. Škodovi a D. Hándlovi.

75 let - Mladějovický dvůr připadl v roce 1930 do katastru obce Mladějovice.

65 let - V červenci roku 1940 byla obec Strukov přifařena k Přovicím.

65 let - K 1. 10. 1940 byly zrušeny celní hranice a současně s tím skončilo krátkodobé působení členů finanční stráže v naší obci.

60 let - Pomník legionáře, který byl v roce 1940 z nařízení protektorátních úřadů sejmut z podstavce a uschován, byl za velké manifestace občanů znovu odhalen dne 9. 9. 1945.

60 let - Přípisem zemské školní rady v Brně č. 32516/45-II. bylo k dni 1. 12. 1945 povoleno zřízení MŠ. Jejím správcem byl ustanoven Jaroslav Neruda, řídicí učitel obecné školy v Hnojicích. První učitelkou se stala Olga Adolfová a ku pomoci jí byla dána Vlastimila Škodová.

55 let - K 1. 1. 1950 byl zaveden civilní sňatek, dle zákona o právu rodinném č. 265 Sb. Jako první z hnojických občanů uzavřeli sňatek na MNV slečna Marie Nečesná z č.p. 100 s panem Ladislavem Petříkem ze Žerotína z č.p. 87. Funkci matrikářky vykonávala paní Božena Coufalová.

45 let - usnesením ONV v Olomouci ze dne 16. 12. 1960 pod zn. 276/60 byl zrušen matriční obvod v Hnojicích a dnem 1. 1. 1961 byl převeden na matriční obvod ve Štěpánově. Poslední matrikářkou v Hnojicích byla paní Bohumila Foukalová.

15 let - Dne 30. 7. 1990 sloužil poslední mši otec Pavel Uhřík. Jako člen řádu kapucínů byl tímto řádem povolán do kapucínského kláštera v Brně. V Hnojicích působil celkem 14 let.
